

ZVEZNA VLADA PRIČE— LA BOJ PROTI SLAD- KORNIH VERIZNIKOM.

Po dolgotrajni pretekavi in radi nepristanega navijanja sladkorne cene se je vlada vendarle odločila stopiti ljudskim oderom na prste.

ŠPEKULANTJE NEWYORŠKE BORSE SO TARČA V ZVEZNI TOŽBI.

Washington, D. C. — Vlada je pričela odprti boj proti sladkornim veriznikom.

Civilno postopanje za preprečitev navijanja sladkornih cen je bilo uvedeno nemudoma potem, ko je zvezi pomožni pravnik Seymour izjavil, da namerava pravosodni departament uvesti kriminalno sodno preganjanje.

Istočasno je predsednik Harding dal objaviti poročilo tarfne komisije. Ta pravi, da ni sladkorna carina odgovorna za naraščanje sladkorne cene v zadnjih mesecih, kakor to trde glasniki in zagovorniki demokratske stranke. Pravosodni departament je objavil petelje, ki jo je vložil na zveznem sodišču v New Yorku za sodno prepoved proti sladkornim mahinacijam newyorških borznih spekulantov ter izjavil, da utegne prihodnji teden uvesti kriminalno postopanje proti njim.

Uvedbe civilnega postopanja o dobrog predsednik Harding in njegov kabinet, ker ustvarja to uradni administracijski program v rešitvi sladkornega vprašanja.

Predsednik smatra civilno tožbo za jako važen korak, ker bo z njim dognano, ali se da zatreti po sedanjih postavah neomejeno verizništvo s tako važno vladno potrebo kakor je sladkor, ali ne.

Transakcije v določanju tržnih cen so bile popolnoma izmišljene in so služile le v to, da so mogli verizniki navijati sladkorju cene. Povzročila enega samega centa na funt velja ameriško ljudstvo približno dva milijona dolarjev na teden.

Vlada trdi, da ustvarjajo spekulacije v sladkorju nepostavno kombinacijo, ki stremi za okrnitvijo meddržavne in inozemske trgovine. Takšna kombinacija je kršitev Shermanove protitrustovske postave iz l. 1890, in Wilsonove tarifne postave iz leta 1894, kakor je bila popravljena l. 1913.

Premogovniški monopol.

Odgovor rudarjev na obtožbo, da je njih unija monopol.

New York, N. Y. — (Federated Press.) — Organizacije operatorjev antracitnih in bituminoznih premogovnikov so pred zvezno premogovniško komisijo obdoližile rudarsko unijo United Mine Workers of America, da je "velik delavski monopol", ki se raji poslužuje nasilja kakor razsodišča.

Na to obdolžitev je Ellis Searley, urednik "Mine Worker's Journal", glasila rudarske organizacije, odgovoril sledeče: "Ako je treba iskati monopol, tedaj jih je najti v premogovniški industriji. Lastniki antracitnega polja so eden največjih monopolov v deželi. Družbe, ki operirajo premogovnike, dalje železniške družbe, ki razvažajo antracitni (trdi) premog iz družbe, ki prodajajo premog na debelo in drobno, so tako tesno zvezane z direktorji — predsednik te družbe je predsednik ali direktor druge in obratno — da je ves business antracitnega premoga en sam gigantni monopol, ki lahko poljubno narekuje cene odjemalcem."

KOMUNISTI IZOBČILI ŠPI- JONA.

New York, N. Y. — Italijanska federacija Stranke delavcev je pred nekaj dnevi odkrila špijona v svojih vrstah. Moš se piše J. Spozza in je bil v službi justičnega departementa. Spozza je bil takoj izobčen.

Pregled večjih dnevnih dogodkov.

Amerika.

Zvezna vlada je zagrozila sladkornim baronom s sodnijsko prepovedjo.

Minnesotaki farmarji v uspešnem boju s kitnim trustom. Prva žrtev plesne manije; plesalec se je zgrudil mrtve, ko je plesal 87 ur brez prestanka.

Zopet eden mrtvorojen otrok obujen k življenju z adrenalinom. Ruthenbergova porota je sestavljena.

Inoseststvo.

Revolta brezposelnih delavcev v Poruhurju.

Čehoslovaška vlada strahoma opazuje krizo v Jugoslaviji.

Zinovjev je izjavil na moskovskem kongresu, da bo diktatura proletariata trajala še deset let.

120.000 delavcev izprti na Angliškem; štrajk farmarskih delavcev je končan.

Fašisti v Italiji prepovedali prvomajnske manifestacije.

VELIKA POLITIČNA KRIZA V JUGO- SLAVIJI.

Konflikt med Beogradom in Radičev stranko za federativno republiko.

Praga, Čehoslovaška, 20. apr. — Tukajšnji vladni krogi so zelo zainteresirani v sedanjo veliko politično krizo v Jugoslaviji. Prvič se zanimajo zato, ker je Jugoslavija zaveznica Čehoslovaške v mali ententi, drugič pa ima čehoslovaška republika približno tak problem s Slovaki.

Konflikt Hrvaške s Srbijo je zelo poten konflikt slovaške s Čehi; na Slovaškem je nezadovoljnost kakor na Hrvaškem.

Federalizacija proti centralizaciji je glavno vprašanje, okrog katerega se suče sedanja kriza v Jugoslaviji. Radič, vodja republiške kmetijske stranke, vodi elemente, ki so nasprotni sedanjemu centralizmu Jugoslavije; on zahteva federalizirano republiko, kakršna je Nemčija. Na svojo stran je dobil Slovence, kolikor jih vodi dr. Korošec. Da bi Radič dosegel samovlado, oziroma republiko namesto centralistične monarhije, je dvomljivo, gotovo pa je, da dobi koncesije in belabi moč srbske administracije.

Hrvatje in Slovenci zahtevajo republiko, dočim se Srbi drže svoje monarhije. To je dejstvo, ki vznemirja Čeha in ugroža malo entento.

120.000 delavcev izpr- tih v Angliji.

Stavka farmarskih delavcev je končana.

London, 20. apr. — Ladjedelniki magnati so v meznem sporu izprli 120.000 ladjedelnikov delavcev.

J. Ramsay MacDonald, voditelj laboritov v parlamentu, je arhiral izravnavo stavke farmarskih delavcev v Norfolk. Več ko 20.000 težakov se je vrnilo na delo. Detajli hravnave še niso znani.

TUNELSKI DELAVCI DOBILI \$1.50 POVIŠKA NA DAN.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Tunelski delavci, znani pod imenom "sand hogs", ki kopljejo sedaj največji vehikularni tunel ga svetu pod reko Hudson iz New Yorka v New Jersey, so dobili stavko za večjo plačo. Odslej naprej bodo dobivali za skrajno nevarno in težko delo, ki zahteva mnogo življenjskih žrtve, po \$1.50 na dan več kakor poprej.

Razen za predelavce bo sedaj najvišja plača \$8.50 na dan.

Deficit Španije.

Madrid, 20. apr. — Finančni minister poroča, da letošnji državni primanjkljaj znaša 916 milijonov peset.

POLJEDELCI PORAZILI STAROKOPITNE BA- RONE V MINNESOTI.

Konservativna in kapitalistična legislatura je bila prisiljena dovoliti splošno glasovanje glade na državno obratovanje minnesotskih žitnih.

KMETJE IZBILI DOVOLJE- NJE ZA 40 MILJONSKO POSO- JILO.

Minneapolis, Minn. — Ljudsko mnenje je izsililo od konservativne starokopitne in reakcionarne legislature, ki je odgojena "sine die" v četrtak jutraj, več važnih koncesij za kmečko-delavske sile na severozapadu.

Ena izmed teh koncesij je predloženi ustavni amendment, v amslu katerega bo država pooblašena postaviti, lastovati in obratovati dve veliki žitnici, in sicer eno v Duluthu in eno v Minneapolisu. Ta amendment gre na splošno ljudsko glasovanje ob volitvah prihodnje leto.

Če bo referendum odobren, kar je skoro gotova stvar, bo "državni socializem", kakor to imenujejo zagovorniki velekapitalizma, v odpmoči severozapadnih kmetov utrjen v Minnesoti kakor v sestrski državi Sev. Dakoti.

Druga koncesija je sprejeta resolucija, v kateri je predlagan ustavni amendment, da sme država imeti in obratovati svojo cementarno, katere izdelki naj bodo porabljeni za gradnjo dobrih državnih cest.

Takozvani stavbni trust in cementna zveza sta izpodbijala ta predlog, ali kmetje so zagnali jak krik, da je bila kmečko-delavska skupina v legislaturi v stanju dobiti dovolj glasov ter srečno spraviti predlog pod streho.

Kmetom se je tudi posrečilo dobiti dovoljenje za 40 milijonsko posojilo, ki bo ustvarjalo kmečki kreditni sklad. Iz tega sklada bodo dobivali kmetje potrebna posojila.

Dve dobri postavi za kooperativno trgovanje sta bile tudi sprejeti zaeno s odredbo, ki pooblašča na vse dohodke, ki izvirajo iz oddajanja rudniške zemlje v najem.

Na milijone in milijone dolarjev je v tem oddajanju rudniške zemlje v najem. Denar pride v roke takim osebam, ki niso nikoli niti prsta položile na delo za razvoj takih posesti. Država upa dobiti precej veliko davčnega denarja iz tega vira. Dedičl premoženj, tako pridobljenih na tej rudniški zemlji, hočejo to zadevo predložiti državnemu vrhovnemu sodišču.

RUTHENBERGOVA POROTA JE SESTAVLJENA.

Proces je sdaj v tiru.

St. Joseph, Mich. — Porota je bila sestavljena v četrtak in državni pravnik Gore je takoj odprl proces proti C. E. Ruthenbergu, tajniku "Stranke delavcev". Devet farmarjev, dva uslužbenca oljne družbe in trgovec s čevlji sestavljajo poroto.

Otvoritvena adressa državnega pravdnika dokazuje, da bo toilstvo rabilo brez malega isto evidenco kakor proti Posterju. Zagovornik Walsh je dejal v svojem govoru, da Ruthenberg ni bil delegat na konvenciji v Bridgemanu, temveč je bil prisoten kot opazovalec.

V petek so nastopile prve državne priče: stari znanci, ki so pričali proti Posterju, namreč tajni detektiv in špijoni. Med temi so Francis Morrow, Edward Shanshan, Maurice Wolff in Jack Spolsansky.

V sodni dvorani ni občinstva, toliko več pa je tajnih detektivov. Navzoč je Poster, ki morda nastopi kot priča za Ruthenbergu.

Nova gonja proti komunistom v Italiji.

Milan, 20. apr. — Več voditeljev komunistične stranke je bilo večerj arčitranih. Obdolženi so, da so se zarotili proti življenju nekaterih fašistovskih voditeljev.

ZAKAJ ČERKEV NE PROTE- STIRA PROTI KREKUCI- JAM KROMAKOV?

Sacramento, Cal. — (Federated Press.) — V kalifornijski legislaturi je bil hud boj za odpravo smrtne kazni, ki pa je bil zaenkrat brez uspeha. Smrtna kazen ostane. Med onimi, ki so se borili za odpravo smrtne kazni, je tudi kazniški kaplan dr. Spence Burton, 8. padešimi besedami je Burton apeliral na poslane: "Moja želja je, da val greste s menoj v smrtno celico in doli do veal, da vidite, kaj pomeni smrtna kazen. V San Quentinu so fotografije vseh jetnikov, ki so bili obočeni. Nad silo je nekdo obesil velik plakat z napisom: 'Med temi ni bilo nobenega bogatina'."

JE DESET LET DIKTA- TURE V RUSIJI.

Zinovjev je dejal na moskovskem kongresu, da razmere zahtevajo da mora diktatura proletariata trajati še toliko časa.

Moskva, Sovjetska Rusija, 20. apr. — G. S. Zinovjev, predsednik izvršilnega odbora tretje internacionale, je dejal na večerjajni 12. kongresa ruske komunistične stranke, da ruske notranje in mednarodne razmere še ne dovoljuje odpravljenja diktature proletariata najmanj še deset let.

Zinovjev je pričel kongresu, da mora sprejeti odločilni program. Komunisti se ne smejo zadovoljiti, da bo Lenin še kdaj tako aktiven kot je bil v preteklosti. Hlepen se mu lahko povrne in ga sprejeti položaj v posteljo. Prej se je zgodilo, da je bil sprejet na zvezi stranke nedoločen program, toda stranka je imela moza, ki je bil program pravilno izpeljal in vselej ga je izvedel tako, da je bilo prav. Zlat pa, ko je Lenin takorekoč izgubljen, za aktivno delo, morajo drugi može stopiti na njegovo mesto in program mora biti jasen.

Zdravniška veda obuja mrtve.

Mrtvo rojeno dete obujeno k življenju z adrenalinom.

Spring Lake, N. J., 19. aprila. — Zdravniški bolnišnice Ann May so danes službeno sporočili, da se jim je posrečila operacija s adrenalinom. Mrtvorojeno dete je bilo obujeno trikrat zaporedoma k življenju s tem, da so vbrizgali medicino v njegovo osrčje.

Operacija je izvršil zadnji četrtak dr. James F. Ackerman. Bolnišnično vodstvo ni hotelo objaviti uspešne operacije, dokler ni bilo dognano, da bo dete žive.

St. Louis, Mo., 12. aprila. — Andrejalnov florid je bil uspešen, ko so ga tukaj polzkusili za vzpostavitev življenjskih pojavov potem, ko že ni bilo nobenega življenjskega znaka v bolniku. Tako poroča zdravniška zveza v St. Louisu.

Sree je prenehalo biti bolniku. Poslužili so se adrenalina, in čez pet minut je začelo bolniku zopet pravilno biti aree.

BURJOAZNA INTERNA- CIONALA.

Burjoasija Evrope se organizira proti proletariatu.

Bern, Švica, 20. apr. — Burjoasni voditelji iz raznih dežel Evrope so sklicali konferenco za organiziranje internacionale srednjega razreda v svrhu zaštite proti socialistom in komunistom. Konferenca se vrši 18. do 20. septembra t. l. v Švici.

25-LETNICA VOJNE S SPANIJO.

Dne 20. aprila je preteklo 25 let, odkar je kongres Združenih držav napovedal vojno Španiji za "osvojitve" Kube. Vojna je končala s tem, da je Španija izgubila zadnje okeanjske kolonije na tej strani Atlantika in Filipine.

MOŠKI PRVA ŽRTEV DOLGOURNEGA PLESA- NJA BREZ PRESTANKA.

Newyorški mladec se je potem, ko je odplesal zadržema sedemdeset ur, mrtve sgrudil na tla.

CLEVELANDSKA DEKLICA JE IZDEŠNA ODPLESALA 80 UR IN DEŠET MINUT.

North Tonawanda, N. Y. — Prva smrtna neareda dolgournega plesanja brez prestanka se je pripetila v tem mestu, ko se je sedemindvajsetletni fant Homer Morehouse po sedemdesetdeseturnem plesanju mrtve sgrudil na tla. Zdravniški pravijo, da mu je počilo srce.

Morehouse je pričel plesati v nedeljo ob devetih zvečer za slavo v nekem tukajšnjem klubu. V četrtke popoldne se je plesalec sgrudil na tla in se ni več zavedel.

Cleveland, O. — Natanko devetdeset ur in deset minut, je zdršema odplesala deklica June Curry na krajevni plesni šoli v četrtke zvečer, kar ji daje prvenstvo vsaj za sedaj.

Ko je doplesala ob devetih in deset minut zvečer, je prekošla za eno uro in 52 minut Arthurja Howarda Kleina, ki je tisti dan doplesal zadržema 88 ur in 18 minut.

Dopoldne je plesalka dejala, da hoče plesati sto ur. Ko je prenehala plesati, je rekla, da bi lahko še plesala več ur, ali ker se je med dnem prehladila, se je odločila prenehati.

Dekle Curry je tehtala ob začetku svojega plesa 161 funtov. Med svojim dolgournim plesanjem je izgubila 10 funtov.

Dekle Mildred Duvall je prenehala plesati ob petih in 48 minut popoldne. Odplesala je 88 ur in osem minut.

Washington, D. C. — Osemindvajset maršonskih plesalev in plesalk se je sukalo v četrtke zvečer ter si prizadevalo prekositi drug drugega.

V auditoriju je tekmovalo devetindvajset plesalev in plesalk. Houston, Tex. — Trideset lokalnih duhovnov je sprejelo resolucijo, v kateri obsojajo dolgourni plesanje brez prestanka, češ, da je malopridno v fizičnem in moralnem oziro. Imenovali so tudi odsek, ki naj gre h guberniju Neffu Fridayju in zahteva od njega, da predloži posebno postavbo dajo proti takšnemu plesanju.

V neki tukajšnji bolnišnici se zdravi plesalec Goldie Hughes. Srečno bolezen si je nakopal v plesanju brez prestanka.

Dekle Hughes je upehana omagala v sredo zvečer, ko je odplesala tri dni. Plesala je več kakor štirinpetdeset ur.

New York, N. Y. — Člani ameriške zveze plesnih učiteljev so naproben naj delujejo s vsemi svojimi močmi na to, da zatro to noro plesanje.

Indianapolis, Ind. — V tem mestu ni dovoljeno plesanje brez prestanka, je dejal župan Samuel Shank.

"Ta norost bi umorila več ljudi kakor prohibicija, če gre tako naprej," je dejal župan.

Mussolini prepovedal prvomajske slavnosti.

Delavci Italije ne smejo slaviti mednarodnega delavskega praznika.

Rim, 20. apr. — Fašistovska vlada je prepovedala vse delavske manifestacije na mednarodni delavski praznik Prvega maja.

Dr. Sunjatsen zopet na begu.

Šangaj, 20. apr. — Dr. Sunjatsen, vodja južnokitajske republike, je po najnovejših poročilih pobegnil iz Kantonu na topičark. General Kwangsi je premagal njegove čete. To je že drugi Sunjatsenov beg iz Kantonu.

STO DOLARJEV KAZNI ZA ŠAKELJ PRIMOGA, KI GA NI ON UKRADELI.

Buffalo, N. Y. — Paul Sumula je bil zadnje dni pred sodiščem obojen na sto dolarjev denarne kazni, ker je kupil šakelj premoga, katerega je Frank Brown, tri-najstletni deček, ukradel iz voza New York Central železnice. "Ker se niste bili do zdaj pred sodiščem, mialim, da sto dolarjev je dovolj kazni, ker ste vedoma kupili ukradeno lastnino," je dejal modri sodnik.

Sumula bi bil moral kupiti ukradeno banko ali železnico — pa bi bil oproščen in poščlen.

REVOLTA BREZPOSEL- NIN V PORUHURJU.

Muelheim je v rokah komunistov, ki so zaprli polico in mestno hišo.

Berlin, 20. apr. — V bojih, ki so se danes ponovili med oblegano polico in komunisti, ki so hoteli razbistri rdečo zastavo na mestni hiši v Muelheimu, je bilo ubitih osem moš in 30 ranjenih. Delavci iz sosodnih mest prihajajo trumoma v Muelheim in se pridružujejo rebelom. Francozi ne dajejo intervenciji.

Essen, okupirana Nemčija, 20. apr. — Muelheim ob reki Ruhr, kjer je dom nemškega industrijskega kajsarja Hugona Štrassena, je danes v rokah 4000 brezposelnih delavcev, ki so se sneli polastili mesta. Tristo moš zama polico je zaprli v mestni hiši s drugimi mestnimi oblastniki vred, kamor so se ustekli, so jo jih delavci pognali s silo. V večerjajnih spopadih med delavci in polico je bilo pet moš ubitih in okrog 50 ranjenih. V Muelheimu so francoski vojsniki.

Boji s polico so se vršili že nekaj dni. Brezposelni delavci so zahtevali avljanje občinske brezposelnostne podpore, toda mestna uprava je odklonila zahteve. Nato so bile demonstracije pred mestno hišo in praške s zelenimi policisti. Končno so brezposelni delavci pod vodstvom komunistov prevladali polico in okupirali mesto. V mestu počiva ves promet in prodajalnice so zaprte. Delavci drže vse strategične pozicije, katere so zagradili s barikadami iz opeke, kamnov iz cestnega tlaka, vozov, pohištva in kar so mogli dobiti.

Iz Berlina je prišla vest, da je nemška vlada odredila, da se pošljejo svoje policijske čete v Muelheim. To pomeni, da bodo še boji in prelivanje krvi. Komunistična stranka je sklenila, da se zaplenijo šivila v prodajalnicah in skladiščih za brezposelne delavce.

Vešinski socialisti (socialdemokrati) se niso udeležili puša; vsa akcija je v rokah komunistov.

Kolin, okupirana Nemčija, 20. apr. — Revolta brezposelnih delavcev je izbruhnila v Poruhurju. Delavci so okupirali Muelheim. V Essen so bile večerj velike demonstracije brezposelcev pred mestno hišo in pozneje so bili izgredi. Ker je Essen brez policije — Francozi so deloma izgnali in deloma razorožili policiste — je župan vposil ognjeegance, ki so brizgali vodo na demonstrante in jih razpršili. Nemri se vrše tudi v Vohwinklu in Dattenu. Iz Duesseldorfa je prišla vest o večjih izgredih.

Francozi pravijo, da je izgrede izzvala brutalna nemška policija v zelenih in plavih uniformah. Policisti so oboženi s sabljami, revolverji in puškami in v mnogih slučajih so napadli neoborožene delavce, ki so demonstrirali za večjo podporo.

Predsednik Duesseldorfa je naprosil francosko poveljstvo, da mu dovoli dobiti sto moš civilne policije iz Duisburga za potlačenje izgrediv. Do časa, ko je bilo odpotano to poročilo, francoski general Simon še ni odgovoril.

VERME.

Chicago in okolica: V nedeljo deževno in mrzlo. Severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 80, najnižja 59, toline izide ob 5, zaide ob 6:38.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Eksplicit na se vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (invol Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inostranstvo \$8.00.

Naslov na vso, kar ima stiti s "Prosveto"

"PROSVETA"

2657-59 So. LaSalle Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v klepetu n. pr. (March 31-23) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

BLAZNA PRIPOROČILA PROTI TIHOTAPCEM.

Od kar imamo prohibicijo, imamo tudi tihotapce, ki se ukvarjajo z uvozom opojnih pijač v Združene države. To je naravna posledica prohibicije. V Združenih državah je prepovedano prodajati žganje. S prepovedjo pa še ni ponehala zahteva po žganju, ampak je ostala. To dejstvo je povzročilo, da je cena žganja poskočila. Visoka cena je zopet privabila ljudi, da so se oprijeli tihotapstva z opojnimi pijačami, ker nosi velik dobiček.

Tihotapstvo z opojnimi pijačami je bilo v začetku primitivno. Ščasoma se je razvilo v organizirano moč. Tihotapci imajo v tujemstvu kot na pr. na Bahamskem otočju svoja skladišča. Iz teh skladišč nalože žganje na ladije, da ga odpeljejo v Združene države. Tihotapeke ladije ostanejo zunaj trimiljskega pasa in tihotapci, ki so naseljeni ob ameriškem obrežju pridejo z majhnimi in brzoplovnimi ladjami po žganje, da ga prepeljejo na suho, kjer ga zopet izroče drugim tihotapcem, da ga razpečajo pri ljudstvu. Marsikateri pošten ribič je postal tihotapec, kateremu je znano vsako skrivnišče ob obrežju in pozna morje tako dobro, da najde pot tudi v najtemnejši in viharji noči v varni pristan.

Vsa taka dejstva so bila že doznana in povedana v raznih časnikih, ki govorijo, da se tihotapeka organizacija spopolnjuje. S spopolnitvijo tihotapeke organizacije se tihotapstvo z opojnimi pijačami vedno bolj utrjuje, čeprav imamo postave, po katerih se kaznujejo tihotapci.

Kadar nastanejo take razmere, prihajajo razni ljudje z nasveti za odpravo takih razmer, ki pa nikdar ne vprašajo sebe, ako je tudi pametno, kar bodo svetovali. Ako se ti nasveti resno preudarijo, se pride do zaključka, da taki svetovalci ne prihajajo toliko zaradi tega v javnost s svojimi nasveti, da se izvedejo, ampak da se piše o njih v časnikih in se tako napravi zanje brezplačna reklama. Kajti razumljivo je tudi njim, da so njih nasveti neizvedljivi.

Razne cerkve imajo svoje prohibicijonistične odbore, da od časa podajajo izjave, kako sodijo o prohibiciji. Metodistovska eplakopalna cerkev ima tudi tak odbor. Ta odbor se seveda jezi nad državnim departmentom, zakaj dovoli, da plovejo ladije zunaj trimiljskega pasa, ki prevažajo tihotapeke žganje. Po mnenju tega odbora naj vojni razruševalci uničijo te tihotapeke ladije zunaj trimiljskega pasa, ali jih spode domov.

Tako priporočilo je blazno. Ako bi se državni department oziral na taka priporočila, bi imeli kmalu velike spore s tujezemskimi državami, ki bi se izcimili v vojno, ako bi se ne dali poravnati zlepa. Zaradi žganja naj se po nasvetu prohibicijonističnega odbora metodistovske eplakopalne cerkve zapletejo Združene države v vojno. Zaradi žganja naj ameriško ljudstvo po nasvetu teh cerkvenih modrijanov žrtvuje nešteta življenja in uniči na milijone vredno bogastvo.

Listi poročajo, da prohibicijonistični ravnatelj Canfield v New Yorku priporoča, da se naj torpedi ameriške mornarice uporabijo proti tihotapcem. Njegovo priporočilo se glasi: Mornariški torpedi Združenih držav, skriti pod oceansko površino, bi bili dobri moralni prigovarjalci.

Tudi tak nasvet je blazen. Ako bi res posejali morje v bližini obrežja s torpedi in minami, skritimi pod morskno površino, bi nastala velika nevarnost za plovbo na morju. Ribiške in druge ladije, katerih poveljniki bi ne vedeli, kje je morje posejano s minami in torpedi, bi bile v nevarnosti, da nasedejo nanje in zlete v zrak. Pokončani in uničeni bi bili nedolžni ljudje. Ako se samo newyorški pristan poseje z minami in torpedi, bodo tihotapci razkladali žganje v bližini New Yorka, kjer ga bodo drugi tihotapci naložili na avtomobile, da ga prepeljejo v mesto.

Zdi se, da prohibicijonistični ravnatelj Canfield niti ne sanja, v kakšni nevarnosti se nahaja vsaka ladija, posebno pa jadrenica, ako je v hudem viharju blizu obrežja. Poveljnik na ladiji ne more dostikrat sam pomagati, kajti valovi nesejo ladijo tje, kamor jih vodi vihar. Zdi se, da mislimo, da so posejani ob obrežju torpedi in mine, ko divja vihar in se ladija bori z valovi in viharjem, da jo ne treščijo na obrežje ali na kletki!

Poleg te nevarnosti so še druge. Vihar lahko odtrga torpede in mine od zasidrališča in jih požene ven na morje, kjer ogrožajo plovbo na odprtem oceanu.

V renici bi pa razpostavljenje torpedov in morskimi min ne prineslo nobenega uspeha. Denar prebije železna

vrata, pravi pregovor. Tihotapci bi prav kmalu izvedeli za varno pot, da bi prevažali žganje na kopno kljub razpostavljenim torpedom in minam.

Taki nasveti nimajo nobene vrednosti, ampak so blazni.

Naše družinske razmere.

Brooklyn, Kans. — Ni se še polegel vihar radi stavkokaštva, če ti prihrumi drugi čez kanalsko plan. Zakaj smo ravno v Kansasu tako nesrečni ali srečni? Leta 1922 so bili lastniki rogov, a za tem so pričeli jemati "divora".

Kot študentja in naročnika "Prosvete" tudi jaz protestiram proti pisanju o družinskih razmerah, kajti to ni noben poduk, ne šola in ne vse resnice, kar pišejo. Zdi se nekaj tednov sem je sicer nekoliko boljše, ker ne prihajajo tako grobi dopisi v javnost kot okraja, da se ni bilo vredno pogledati. Enakega mnenja sem kot dopisnik iz Cle Eluma, Wash., ki piše, da se bodo s tem naročniki na list zmanjšali in istega milijona sem bila, ko mi je naročnina pred kratkim potekla. Ponovila sem jo vseeno v prepričanju, da se stvar izboljša.

Rojaki in rojakinje, če so res naprednega mišljenja, kakor se skoraj vsak in vsaka izrazi, kaj se niso te naše dopisovalke oglašile med zadnje premožavne stavke in povedale v javnosti, kakšno vlogo naj zavzemajo moške zašasa stavke. Takrat so moške kot grob; namesto, da bi bile moške vzpodbujale k vestnosti, so jih mnoge vzpodbujale k delu, ko se je šlo za izboljšanje razmer delavstva.

Čas je torej, da to opustimo, saj se takega razpravljanja vendar slikaš se skoraj vsak dan, ni treba šele čitati po časopisih in to že cele tri mesece. Vsaki je dovoljeno, da se loči, če ji ni obstanke v zakonu. Nikar naj tega ne oboje na veliki zvon javnosti. V tem se pozna, da moške nimajo toliko povedati zoper svoje žene, torej so malo bolj potrpežljivi. Ne maram s tem zagovarjati moč, kakor tudi čez ločene žene pisem, katera so bile res primorane zapustiti moše; ne držim pa s tistimi, ki so jih pustile valed preobrednosti ali ker so se jih v resnici naveličale.

Po mojem bi bilo boljše, da bi pisali v korist mladine ali kaj enakega kot tudi o gospodarstvu in gospodinjstvu. V tem oziru se tudi jaz strinjam s rojakinjo iz Collinwooda, O. To je bolj potrebno in čitatelji, mislim, da bi se tudi bolj zanimali za take reči kot za ločitev. Ne verjamem pa, da bi se naše dopisovalke tedaj tako pogosto oglašale kot se o družinskih razmerah. Ali se jim zdi tako opisovanje lepo in častno? Ali mislijo, da smo Slovenke pridobile postavno ločitev? Ta postava o zakonski ločitvi je obstojala že pred stoletji, ko še ni bilo nobenega Slovencev v Ameriki. Opustite torej to, na nikogar ni treba zvrčati krivde, kot tudi ni treba pisati proti pečlarjem, če se ne marajo ženiti. Vsak ve zase.

Ni čudno, če je kateri pečlar sklenil pustiti svoj klub, skleda in lonce, pa se je tedaj premislil, ko so od vseh strani prihrumeli pikrimi besedami, s severa in juga, iz dolin in ravnin, pa tudi s kanalskih planin. Ubogi pečlar se je kar tresel strahu kot grešna duša pred sodnim stolom, kot čaka ostre sodbe in krutega sodnika. Tako mu je upadlo arce in pogum do ženitve. Res boljše je, devetkrat premisliti kot enkrat storiti brezmiseln korak. A pečlarji, nikar se ne obupajte. Še od takrat se spominjam, ko smo nabirali regrat ob Reni, nad katero ima sedaj oblast Francos, kako so na Nemškem pravili, da je "pur baron, oženjen pa berač".

Neka dopisnica je rekla, da bi ne marala pečlarja. V smoti je. Jaz sem tudi vzela pečlarja in ni se ne kesam. Včasih je dobro pride, če se zna sukati okoli peči, zlasti, če mu žena kaj zbolí. Pravi, da bi bi mu še kuhat ne znala. Če je učena v tej stroki, se ji ni treba bati, če ni, je pa vse mogoče, da jo pečlar prehiti. Ne obojajmo jih, saj so ljudje ravno tako kot ločene žene, ki pa ne marajo nič biti krive ločitve in jim je mož vsega kriv. Če je pri delu v rudniku ali v tovarni, je tudi kriv, ko medtem doma žena pobegne. Zakaj pa jo ni štiti!

Prva skrbnaja bi bila materam vzgoja naše mladine, da ji dajo poduk o vsem, kar človek potrebuje v življenju. Kar se zadnje čase piše o družinskih razmerah, to pa ni noben poduk, temveč pre-

vara za mlade ljudi, čeravno nekatere amatrje, da jim je v izobrazbo. Takega poduka imamo dovolj doma in okoli sebe. Vedno se dogaja, da se zakonski postavno ali nepostavno ločajo in tudi družin ne manjka, kjer imajo več rav in kava. Vsak naj gleda, da spor poravnata, čimprej, temboljše bo zanj. Ne rečem, da niso nekateri moški surovi napram ženam in svojim otrokom, a isto je tudi res, da žene postanejo prevzetne napram njim in prav nič ne štedijo s besedami. Zato pa smo hvaležni tistim, ki se uredili, da imamo priliko iti narazen, ako je treba, in s tem je konec besedi in mevolje. Ni treba, da bi ves svet vedel, če se katera loči, saj to ne povzroča drugega kot sovraštvo in mrinjo.

Vsekakor je res, kar piše rojakinja iz Minnesote, da se najde žena, ki pobere vse prihranke možu. Kateri gre res slabo pri možu, ga ne pusti slepa ali ona, ki nima ljubezni in čuti par tisočakov, jo ti pečejo, kako bi jih zapravlila. Nobena noče iti praznih rok, kot je prišla. To je ravnotako kot s bankami: dokler je denarja, dobro napredujejo, ko ga je mnogo, pa propadejo. Če žena noče biti dobra spremljevalka moža na potu življenja, je boljše, da gre od njega, za kar mislim, da tudi mož ne bo žaloval. Tako je s možem. Zakaj bi si grenila življenje, zakonski stan ni igrača, je pretesen, stopiti vanj je lahko, ali njegova dolžnost so težke. Po mojem pa tudi to ni tako lepo, kot si nekatere predstavljajo glede ločitve in čitajo v javnost. Vse lepše se mi vidi, če kdo poroča o srebrni ali celo o zlati poroki kakor pa o ločitvi.

Dopadeta mi dopisa od Johna iz Chekopes, Kans., in od rojakinje iz Woodwarda, Iowa, ki pravita, da sta bila še večkrat razporečena, pa celi svet ni vedel o tem. Tisti, ki se enkrat ali pa samo mislijo na to, se slobodajo v svet o svoji "neurešitvi". Ona, ki so toliko navdušena za razporečo, naj bi se rajše potrudile za sprejetje postav, ki bi dovolile omejitve porodov, kot dela ml. Margaretta Sangerjeva. Nji naj bi pomagala. Mislim, da jih bodo dobile mnogo, ki se bodo s njimi strinjale. Marsikatera grenka solza bi se po sprejetju takih zakonov lahko prihranila delavskim trpinom.

Strinjam se s vsemi dopisovalci in dopisovalkami, ki priporočajo potrpljenje. In ki pišejo, da kaj takega ne spada v list, da je vse prikladnejše za uredniški koš. Po pravici povedano, meni se na misel ni nikdar prišlo, da bi se ločila, čeprav sem poročena že 19 let. Vsakdo lahko sklepa, da se v toliko dobi zakonskega življenja pripeti marsikaj neljubega, a treba je poguma. Izkusnje pa mislim, da ima vsak, če je toliko let v zakonskem življenju. Tudi jaz sem komaj senca one žene kot sem bila enkrat, toda radi tega ne dolžim svojega moža, kot jih nekatere. Temu bo menda vzrok, ker imam tri otroke, kar je dovolj za delavca, ki mora služiti vsakdanji kruh. Po svetu se še peham od 15 let, kar sem zapustila domovino, šla na Nemško in potem v Združene države. Videla in skusila sem že marsikaj, a kaj takega še ne, kot se dogaja danes po časopisih, posebno v "Prosveti".

Nekaj jih piše, naj same in mirne družine grede preko njih in katera je srečna, ter ima dobrega moža, se ji ni treba oglašati. Mislim, da imamo drugi ravno tiste pravice kot ločeni. Naročniki smo na list in ravno tako ga plačamo. Če imajo one dovoljenje svojiti si v listu kolone, naj bodo tudi same naročnice. Svetovala bi pa, da pride vsak s pravim imenom na dan, s čemur tudi mislim, da bi se nepotrebne dopisovanje skrajšalo.

Po dopisu rojakinje iz West Allisa sodim, da je nekoliko v zmoti. Po mojem se v tem oziru ni nič spremenilo, kakor je bilo pred 20 leti. Tudi meni so znane razmere tu ravno do 20 let nazaj, ker junija bo dvajset let, kar sem v Ameriki. Piše, da takrat Slovenke še niso imele restavracij, kot jih imajo danes, kar odgovarja resnici, ali tedaj tudi ni bilo toliko slovenskih farmarjev, trgovcev in ne agentov, da bi speljavali delavce na limanice, kakor jih imamo danes. To je valed tega, kar takrat še ni bilo toliko Slovencev v Ameriki in tisti, ki so bili, so bili šele prišli in revni. S stanovci pa

je bilo ravnotako kot danes, kuhati in prati je bilo ravnotako treba, rabiti mleko in gladišnik kakor ga rabimo danes. Postiljati je bilo ravnotako treba. Povsod sicer ni bilo tako, kakor ni danes, ko se še dobijo žene, ki bodo pomile kuhinjske posode kar za tri dni skupaj, da si prihranijo delo. Drugače pa se je v teh 20 letih veliko spremenilo. Takrat ni bilo ališati, da bi bila vzela kaka Slovenka razporečo. Videla sem že takrat voziti in premikati hiše, toda ne, da bi se kak zakonski par ločil.

Tudi jaz priporočam, da bi si ustanovile za tako gradivo poseben list, kjer naj pišejo kolikor hočejo o preteklosti ter o tem, kdo je zakrivil kako ločitev. Urejuje pa naj tak list pater Kazimir v Chicagu. Zraven pa naj ubrano pojo svetovalci. Pri vsem tem želim, da bi nekatere srečala pamet, da bi "Prosveta" ne imela nepotrebne dela, ter več naprednega čitva. Ni me sram ali strah pod pisati se a polnim imenom, kakor naj stori vsak. — Francos Sinkovec.

Cuddy, Pa. — Cenjeni upravitelj "Prosvete". Dolžnost me veše, da spolnim dano besedo, kot sem Vam odgovoril na poziv, da mi je naročnina na list potekla. Nisem bil ravno v najboljših denarnih razmerah in prošil sem Vas, da mi ne ustavite lista, da bom v najkrajšem času storil svojo dolžnost. In to storim danes, namesto za pol leta, Vam polijem naročnino za celo leto. Pošten naročnik sem in naročen na "Prosveto" kar je prišla ishajati, ki mi je bila vendar najboljša in poučljivejša od vseh drugih listov. Tako Vam zagotavljam, da bom naročnik do smrti, če ne boste poslušali protestov od strani nekaterih ljubosumnikov, ki protestirajo proti razpravljanju o družinskih razmerah.

Kot sem omenil, mi je bil list najljubši že prej, a kar so srečne in nesrečne družine začele opisovati o razmerah v družinah, se mi je še mnogo bolj priljubil. To pa valed tega, ker se v tem spominjam preteklosti.

Pred kratkim me je nek dopisnik spomnil glede divjega zakona K temu bi hotel dati malo dogodbico, ki lepo slika razliko med zakoni.

Bil sem kakih 10 let star, ko se je neki kmečki fant, boljše rečeno surovejši poročil s kmečkim dekletom. Bila je pridna dekle in povrh je prinesla lično dojo. Kmalu po poroki pa ji je mož pričel očitati, da bi bil lahko dobil bogatejšo in lepšo ženo. Takega očitanja bi gotovo nobena žena ne mogla prenesti, a mlada gospodinja se je vseeno trudila na vse načine, da bi mu mogla ustreči. Delala je noč in dan, kvečjemu imela počitka 3 do 4 ure, a zanj ni bilo nikoli dovolj.

Zvečer jo je pretepal, da drugi dan ni mogla ustati. Ko je rodila prvega sinčka, je bilo še slabše. Zverinski oče je pretil, da bo umoril sina in njo, če ne bo šla delat na polje s drugo družino, kar se tiče njenega gospodinjanskega dela pa, da mora biti opravljeno ponoči. Neokoli je ženo tako pretepal, da je ležala dva tedna v sosednji hiši; ne da bi ji prekrbel zdravnika. V takem trpljenju je onemogla žena čakala odrešenja; prišel je nek usmiljen hlapec, ki jo je rešil trpljenja in ušla je z njim v Leoben (Ljubno) na Štajerskem. V Donavitu sta se nastanila v stanovanju iz ene sobe. On je bil močan človek in kot tak kmalu dobil delo. Živela sta skupaj v takozvanem "divjem" zakonu, kot ga naziva dopisnik, a bi ga človek lahko imenoval srečen zakon, ker bila sta srečna.

Leta 1886. sem šel v Donavito za delom, spoznala sva se in mož me je povabil na svoj dom, rekoč, da je njegova žena doma prav iz moje vasi. Nisem mogel verjeti, dokler jo nisem ugledal in spoznal, čeprav jo nisem videl že 10 let. Takrat sta imela šest otrok, živila v najlepšem miru. Ko je prišel mož domov, ga je počakala pri vratih, objela ga in poljubila, pozneje pa pokleknila k njegovim nogam in mu jih umila. Tako mi je pozneje sama rekla, da dela, če od kar sta pobegnila. Živila sta skupaj brez postavnih porok.

Vprašal sem moža, zakaj se ne poroči, pa me je zavrnil: "Midi, da sem neumen. Vidiš, kako mi je dobra, ki se boji, da bi jo ne pustil, a za otroke skrbim bolj kot vsakteri zakonski. Tudi žena je potrdila, da je tako in rekla, da bo do smrti tako delala, kajti on je njen odrešenik. Desetkrat ložje da je pred dobrim in poštenim možem klečati kot ostrom kamenju.

kot pa po nedolžnem prejemanju udarcev. Tak je torej "divji" zakon. Veliko bi se pisal o drugih stvarih in izkušnjah, a moram končati, ker vem, da bom še radi tega imel veliko nasprotnikov. Urednik prosim, naj ne posluša onih protestov. Le to naj misli, da imajo vsi naročniki pravico v listu povedati svoje mnenje o srečnem in nesrečnem zakonu. To bo marsikateremu odprlo oči, da ne bo tako hitro brez vsakega pomisleka skočil v zakon.

Nekateri dopisniki pravijo, da bi ne smeli opisovati preteklosti. Priprosti delavci smo in ne "navdahnjeni od svetlega duha", da bi mogli pisati o prihodnosti. Tako dobimo iz skrušenj preteklosti najboljše šolo, kako imamo ravhati, da bo prihodnost boljša. Urednik pa tudi nima toliko gradiva, da bi mogel pisati, da bo vsem po volji. Nihče ne more ustreči vsem.

Dopisniki, ki pravijo, da bi moralo iti tako opisovanje v koš, naj bi rajše napisali kaj podučnega, ako znajo. Uverjen sem, da jim be urednik rajše priobli kakor pa podobne proteste, iz katerih se spozna, da so dopisovalci sami po te vrste pisanju prizadeti, ali pa protestirajo brez treznega preudarka.

Če mene kaka stvar v listu ne zanima, jo pustim, ne da bi pri tem protestiral. Tako naj bi se izognili poglavja o družinskih razmerah tisti, ki jim ne ugaja. Čemu bi tudi protestiral, ko vem, da nimam pravice uredniku narekovati, kaj naj piše in kaj bi jaz najraje bral.

Ako je mož naprednega mišljenja in ima večji pogled v današnje družbo, zakaj bi tega ne dopustil tudi svoji ženi? Po naselbinah vem, ko sem hodil kot zastopnik od raznih listov in pri tem prodajal tudi knjige ter je žena prosila moža, naj kupi to ali ono knjigo, mož ni hotel pokazati dobre volje. Mesto da bi ji storil uslugo, se je zadržal nad njo: "Tamil imaš kup p... nje oskrbuj, pa boš dovolj izobražena." — Tak je torej mož "naprednega" mišljenja? On hlepi po svobodi, žena pa naj boš nja poleg njega.

Marsikatera žena mi je rekla, naj pridem drugič, da ne bo moža doma, da si bo od svojih utrgala, da bo lahko kupila podučno knjigo.

Napredni čitatelji in čitateljice, le naprej s stvarnimi razpravami o družinskih razmerah, ne bo škodovalo.

Pozdrav! — A. Zidanšek.

SLIKE IZ NASELBIN.

Severa. Na Gilbertu imajo priditev s igro, katere čisti dobiček je namenjen v stari kraj na Bregel. V namizilu nič ne poveje, koma in zakaj. Mogoče bodo kupili zvon, katerega bodo blagoslovili gospod, to se pravi, bodo blagoslovili bron v podobi zvona, pozneje pa v podobi kanona. Mogoče bodo tudi kupili berglje, ter jih poslali s posebnim napisom, da so iz Amerike, ki predstavljajo ameriški človek. Mogoče bodo poslali gotov denar, da si bo kak pater lahko kupil opanke ali par litrov teletje krvi.

Zraven igre bo v Gilbertu tudi nekako izredno zborovanje, na katerem bodo naredili protest zoper Slovence na Elyju, Minn., ker te spake ne marajo ubogati "Glas Narodovega" oglasa v velikonočni izdaji, da bi hodili kupovat potrebitne k čifutom, ki jih je priporočil Zgaga. Mislim, da je temu krivda, ker imajo na Elyju lep Narodni dom in lepo zbirko knjig. — N...p.

Brownsville, Ark. — Malo je dopisov od slovenskih farmarjev. Saj zdaj tudi nimamo časa; za plug moramo prijeti. Prepustimo torej drugim, da poročajo o družinskih razmerah in o vsem, kako se suče svet. Vsega smo seveda le moški krivi, če pride kak razkol v družini.

Če katerega rojaka veseli delo v žuni, naj pride sem. Dobi lahko stalno delo za več let za obdelovanje pragov (tajsov), kar plačajo po 25c od kosa. Dobi se tudi delo pri izdelovanju dog, kar plačajo po \$3 od klafira (corda). Ravno zdaj so postavili tu žage za rezanje dog, ali ni tu delavcev, da bi sekali les. — L. Verdinsek.

Ali vaš, zakaj se tvoj deček tako rad potepa s drugimi dečki in uganja razne "porednosti"? Odgovor na to in mnoge uganke v oblačanju otrok najdeš v knjigi "Zakon biogenesije", katere dobiš pri Knjižnici matici SNP.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Delna smaga rudarjev. Okrog 300 rudarjev, upošlenih v zlatih rudnikih United Eastern & Tom Redd kompanije v Kingmanu, Arizona, so ta teden stavkali en dan in dosegli kompromisno zvišanje mezd za 50 centov na dan. Rudarji so zahtevali dolar več, da dosežejo mezd, ki jo prejemale rudarji v bakrenih rudnikih. Nova mezdna lestvica je sledeča: rudarji pri svedru \$5.50 in nakladalci rudi \$5 dnevno. Rudarji v arizonskih rudnikih imajo \$5.45 in nakladalci \$4.84 dnevno, tako rudarji v kempah zlatih jam plačujejo \$55 za mesečni board, medtem ko rudarji v kempah bakrenih rudnikov plačujejo le \$37.50.

Krojci v New Yorku. Člani Amalgamated Clothing Workers Union, bodo prihodnji mesec zahtevali zvišanje mezd za tri dolarje na teden. — Krojci v Clevelandu, ki izdelujejo ženske obleke in ki so člani International Ladies' Garment Workers' Union, zahtevajo 15 do 25 odstotkov zvišanja mezd. O zahtevi bo odločilo razsodišče.

V Franciji je generalna stavka pogrebnikov in simpatij do njihovih tovarišev v Parizu, ki zahtevajo pet frankov več dnevne plače.

Razne vesti.

PINCHOT BO VODIL SUHAČE NA GOVERNERSKI SKUP.

Washington, D. C. — Iz merodajnih krogov je prispela v Washington vest, da bo stopil na bližajočo se governerski konvenciji v Washingtonu pennsylvanski governor Pinchot v ospredje ter naredil državno prohibicijo za veliko narodno zadevo, kar utegne imeti zelo važne posledice za predsedniško kampanjo v l. 1924.

Governor Pinchot je zelo ponosen na uspehe, ki jih je dosegel v svojem drastičnem programu za uveljavljanje državne prohibicije v Pennsylvaniji. Po telefonu je dejal tola:

Sahni, ki so bili v bližnem evetju, preden je nastopila moja administracija, so vzeli slavo. To je bil prvi korak. Sedaj se z vso vsemno pripravljamo na drugega, ki stremi za zaduženjem in karovanjem tihotapstva z žganjem. Tudi v tem je napredek že viden. Uspešno ni samo delo postavnih oblasti, nego pri tem nam pomagajo tudi zvezne in mestne oblasti. Tihotapstvo že ni več posel, ki bi bil prijeten in plodonosen pa varen v Pennsylvaniji.

On ni samo slavnost suhač, nego v resnici lakren in zaveden.

Ko je še prebival v Washingtonu, je bil njegov dom eden tistih redkih domov, ki so bili popolnoma brez opojne pijače. Kadar je priredil pojedine, je dal ljudem sicer dosti jedi na mizo, ali opojne pijače ni bilo niti kapljice na njej. Diplomatom se je to sicer zdelo malo nerodno, pa je vendar šlo. Sedaj poizkuša governor ravno tako dočela osušiti državo, ki ji je poglavar. Da, bi se mu to ne posrečilo, tega še v sanjah ne misli, tako zaupa svojim prizadevanjem.

Medtem pa bo tam onkraj reke Delaware v državi New Jersey senator Edge zavzemal stališče mokraških pristašev, ter se potegoval za pijačo v javni debati v Newarku, kjer se bo z njim spustil v besedni boj George S. Hobart, ki je vodilna zvezda v newjerseyjski protislanjski ligi.

Vsa znamenja kažejo, da je pričakovati med sedaj in prihodnjo predsedniško kampanjo razvoja dveh nasprotnosti si sil.

Na eni strani bodo vsi tisti, ki so za polno uveljavljanje državne in zvezne prohibicije. In tem na čelu bo bričona pennsylvanski governor Gifford Pinchot.

Na drugi strani pa so bodo zbrali vrste tistih, ki ne marajo, da bi bili ljudje žejni. Te boje čete si bodo prizadevale na vso moč ustvariti v debeli raspoložene sovražne prohibiciji.

Mokrači se bodo posluževali generalne defenzive. Po njih mnenju naj bodo države proste centralizirane zvezne birokracije. Branili bodo z vsemi svojimi možmi pravice svobodnih državljani, nov, ki so upravičeni do popolnoma svobodnih domov, kamor ne imej vstopa noben samovoljen valjavec.

Dočim so suhači zatopljeni v razvijanje uveljavljanja prohibicije, utrjuje mokrači tla gibanju.

Zatrdno sem prepričan, da bo razprava na sodišču popolnoma razjasnila vse, kar je treba razjasniti. Z vso lakrepostjo zaupam mojem v tem delovanju, in zelo me veseli, da je prišlo tako.

"Nisem komunist, niti ne simpatiziram z njimi. Izvajanjem 'sovjetske vlade na Ruskem sem nasproten, ali zanimam se za ruski narod in bi mu rad pomagal v industriji priti na noge. Ta avtonomna kolonija je imela zaposlene ameriške delavce in inženirje v svojih delih. Moje zanimanje se omejuje na ustvarjanje delo v nepolitičnih smereh."

Baldwinovi stiki s kuzbalkim podvzetjem nimajo nobenega posla s zadevami Amerike unije za civilno svobodo, je dejal profesor Harry P. Ward, ki je pridružen ravnetelj. "To je popolnoma zasebna zadeva pri njem."

ILLINOISKA ŽELEZNICA PRO-SI FORDA POMOCI.

Springfield, Ill. — Henry Ford je naprošen, naj prikoži Illinoiski železniki "siroti" na pomoč. Železnica Chicago - Peoria - St. Louis je namreč zšla v tako hude škrpice, da jo je dovolila meddržavna komisija opustiti.

Železnica, še dolgo bankrotna, je v rokah rekurne uprave, ki pravi, da se je navelikala izgubljati denar pri njej. Prebivalstvo ob tej 240 milj dolgi progi je zaprosilo Illinoisko legislaturo, naj jo pomaga rešiti, kar je ona za se ljudi edino prevozno sredstvo. Nobena druga železnica na mara prevzeti te proge. V tej sili se je prevozni nadzorni osek v senatu obrnil do Forda s naslednjo prošnjo:

"Dragi dr. Ford: Kakor čujemo, ste vi zdravnik za bolezne železnice. Vas nam je nujno treba v Illinoisu. Tu imamo 240 milj dolge železniške proge, ki je popolnoma osirotela. Delničarji so jo pustili na osidlo še pred leti. Lastniki njenih obveznic so jo zavrgli, in sodišče jo hče vrediti med staro šaro."

"Bila je skoro popolnoma samolastno se zdrnujoč otrok, in morda bi se zdržala na nogah, če bi vi ji ponudili roko za nekaj časa. Ta otrok bi se gotovo razvil v krepkega in močnega moša, če se vi zainteresirate v tukajšna premogovna polja in postavite svoje tovarno v Springfieldu. Zasedaj amo mi njegovi nehotni in obupani varuhi."

SVOBODNA BESEDA JE SNAŽALA NA VERHOVNEM SODNEM DVORU.

Springfield, Ill. — Illinoiski vrhovni sodni dvor je ta teden izrekel važen in dalekosežen odločitev glede na pravico svobode besede ter priznal z njim, da imajo listi in posamezniki pravico svobodno kritizirati lokalne, državne in narodne administracije, dokler ne zagovarjajo strnoglavljenja obstoječe vlade ali kršitve državnih, državnih in krajevnih postav.

Odlok je bil izrečen v tožbi, ki jo je v imenu žičkakega mesta naperil poprejšnji župan William Thompson proti žičkaki Tribunalu. Župan je trdil, da je omenjeni listi izpodbijali s svojim pisanjem mestu ugled in kredit. Odlok, ki ga je pisal sodni načelnik Floyd Thompson, se delno glasi takole:

"Mnenje tega sodišča se opira na temeljno načelo ameriške vlade, da ima vsak državljan pravico kritizirati vlado in njene uprave, dokler ne zagovarja strnoglavljenja obstoječe vlade ali kršitve postav."

"Svoboda tiska je isto kakor svoboda govora."

PROPAGANDA, PA NIČ DRUGOGA.

New York, N. Y. (Fed. Press.) — Dne 4. aprila je newyorški list "New York Tribune" prinesel novico iz Los Angeles, v kateri je povedano, kaj pravi ameriški admiral W. S. Smith o tistih "strahovitih grozovitostih", ki so jih pripisovali zavazniški listi moštvo in poveljnikom nemških podmornic.

Po njegovi izjavi ni nobenih zapiskov, iz katerih bi bilo sklapati, da so poveljniki in moštvo nemških podmornic poženjali grozovitosti, o katerih je bilo toliko čuti po svetu med vojno.

"Novinarska poročila o 'strašnih grozovitostih' niso bila nič drugega kakor propaganda," je rekel admiral Sims. "Angleški in naši zapiski, predloženi zeno s poročili, kažejo, da so nemški podmornični poveljniki vedno po-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inštop: 17. Janja 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESEK:

Predsednik Vincent Calhoun, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 2, Box 31, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bibliotekar Adolph Blaz-Novak, gl. blagajnik John Vagrich, urednik glasila John Zavortnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenicher, Box 376, Barbours, Okla., Fred A. Vider, Box 672, Ely, Minn., John Tordoff, Box 52, Hendersonville, Pa., John Gerich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODESEK:

OSREDNJE OKROEJE: Blaz Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZVODNO OKROEJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon, Run, Pa.

ZAPADNO OKROEJE: John Gerich, 14631 Papper Ave., Cleveland, O.

Anton Suler, Box 104, Grass, Kans., na jugozapadu

Man Mar, Box 196, Buhl, Minn., na severozapadu

Mila Zagal, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, glavnodir, 2659 W. 35th St., Chicago, Ill., Frank Somrak, 2800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdravstveni odbor:

Predsednik: Frank Zalta, 2184 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Oren, 2635 W. 35th St., Chicago, Ill.

Joe Stach, 5404 Oren Ct., Cleveland, Ohio.

VERHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 3233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POZOR! — Korrespondenca s gl. odborom, ki deluje v glavnem uredu, se vrši tako:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle, ki delujejo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNISKI ODPOR SE NARLOVE: Bolniške tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote volje se nanašajo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V SVETI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se posiljuje na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje glave posiljuje v gl. izvrševalnem odboru so naj posiljuje Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, filar naslov je spodaj.

Vsi posilji na gl. porotni osek so naj posiljuje na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi posilji na drugi osek, zaimenice, oglaševanja in spleh vse kar je v vrsti s glasilom jednota, naj se posiljuje na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

njal je s odprtimi očmi, ko se je oblačil; samo solnce je bilo pred očmi, gorodovi, zelena zibelka med hribi ... od daleč je pela stara skladka pesem.

Tako je šel na prostrano dvorišče, neroda, kakor je bil. Stal je tam, gledal je proti nebu, ki se je svetilo nad mestom vse jasno in modro. Slišal je, kako so iz daljave šumeli gospodovi ...

"Sie Schweini!" mu je planilo v obraz, kakor a postjo. "Z odpeto suknojo pride, umazan kakor prasec ... mar! K raportu!"

Mate ni vedel, kaj se je zgodilo s njim; šel je k raportu.

"Drei Tage Knechtsdienst!"

Ozi se je začuden.

"Kako je rekel? Kako je sodelil?"

Frajtar se je nasmehnil.

"Tri dni zapora ... Mar!"

Mate je zamahnil s roko, nasmehnil se je kakor otrok.

"Saj se je smotil! Za Veliko noč moram domov, še nocoj pojdem ... urlaub sem dohvil!"

"Mar!"

"Kam? Ne domov?"

"Abfuhren!"

"Ne domov?"

Nekdo ga je prijel trdo za roko, Mate pa se ga je otresel kakor muho.

"Ne domov, pravite!"

Vse mu je bilo jasno — stopilo je predenj, kakor polnočna groza; njegov obraz je prebledel in je bil nenadoma ves suh in star.

"Ljudje božji, krščanski, kaj ste storili! ... Tri leta sem bil vaš hlapec, poslušen ... pete sem vam lizal ... če ste zmerjali, sem klonil glavo ... zdaj pa bi mi domovino in mater ukradli! ... Ljudje krščanski nocoj pojdem, k vragu vaš arest!"

"Abfuhren!"

"Kdor se upa!" je vzkliknil Mate in dvojce jih je ločalo na tleh.

Od dence, od leve so ga prijeli, siloma so ga pritisnili k tlem, roke so bile uklenjene na hrbtu.

Tisti pa, ki mu je bil uklenil roke, se je sklonil k njegovemu ušesu:

"Siromak otrok, udaj se! Še troje let paš ne boš videl domovine!"

Mate je globoko zavzdihnil, vstal je, povesil je glavo in je šel miren, kamor so ga vodili ... V temo je ugasnila za gorami stara sladka pesem ...

Za veliko noč se vračajo lastavice, da praznujejo v domovini ... Zakaj — o tujina, sovražna, neprijazna, kaj so tvoji zvonovi!

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi shemo sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo navedeno po pošti, točno v vse kraje.

Greerjem, sladstvarjem in v prodajalno izdelnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Ali veš, kaj trpi veliko števil slovenskih delavcev v Ameriki vlad splošnih bolami, ki se počasi dion obnavljanja z višagami? Ali ne veš, naroči si knjigo "Zajedalec", katero dobiš pri Književni matici S. N. P. J.

POTREBUJEMO ženske za potrebnice in nošti na miso za uradnike. Za podrobnosti oglašite se pri: Superintendentu The Dixmont Hospital, Dixmont, Pa. (Adv.)

POZOR SLOVENSKE DEKLARACIJE

ako katero veselil molitev, tukaj sta dva fanta, eden 23 in drugi 24 let stara. Imava svoja domove in prilljono denarja. Toraj se katera resno misli, naj pise in naj polje svojo sliko, katero se na zahtevo vrne. Tajnost jamšena. Naslov je za oha "Ženin ljubezni", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

KNJIGE

KNJIŽEVNE MATION

S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Slovensko-angleška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vezba. Cena \$2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trdina vezba. Cena \$1.00 s poštnino vred.

Zajedalec. Spisal Ivan Molek. Povest iz domaj skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trdina vezba. Cena \$1.75 s poštnino vred.

Zakon biogenesije. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo podučna knjiga, ki tolmači mnoge natufne zakone in pokazuje, kako se splošni razvoj ponavlja pri posamezniku, fizično in duševno. S slikami. Trdina vezba. Cena \$1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi "narodni skupaj, dobite za tri dolarje. Vse štiri knjige za šest dolarjev. Vredno se!

Naročbe, s katerimi je poslati denar, sprejema

KNJIŽEVNA MATICA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

